

експериментатором з тими ж або Іншими учнями). Обраний метод може бути поєднаний з фізіологічними методами та методами психологічного аналізу, зберігши за собою провідну функцію, ним має досконало володіти експериментатор.

Педагогічні методи дослідження у фізичному вихованні поділяють на чотири групи.

1. Методи одержання ретроспективної інформації, які полягають в аналізі літературних джерел, документальних матеріалів, опитування.

2. Методи організації навчально-виховного процесу в дослідних групах: експериментальний, контрольний, індивідуальний. За їх допомогою вирішують педагогічні завдання.

3. Методи збору поточної інформації: педагогічний аналіз і оцінка, хронометрування, контрольні дослідження (тестування), аналіз поточної документації, опитування (анкета, бесіда, інтерв'ю), реєстрація техніки виконання вправ, стенографування. За допомогою цих методів одержується інформація про результати педагогічної діяльності до її початку, в ході та по закінченні повного циклу педагогічного процесу.

4. Методи математичної обробки одержаних внаслідок дослідження даних, за допомогою яких виявляють наявність зрушень, їхню величину та достовірність [2].

Названі групи методів тісно пов'язані між собою, тому не застосовуються ізольовано, а лише в сукупності. Тут головною є група методів організації навчально-виховного процесу, інші обслуговують дослідження.

Література:

1. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании / Б.А. Ашмарина – М.: ФиС, 1978. – 222 с.
2. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т.Ю. Круцевич. – К., 1999. – 230 с.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ

Хорошевський Вадим

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Свєртнєв О.А.

Розглядаються шляхи підвищення ефективності підготовки вчителів фізичної культури на факультеті фізичного виховання у педагогічному вузі.

Ключові слова: педагогічна діяльність, навчально-виховний процес, самотійна робота, мотиваційна сфера особистості.

Виховна спрямованість професійно-педагогічного навчання студентів факультету фізичного виховання передбачає першочергове формування мотиваційної сфери особистості студента. Одна з найважливіших складових цієї сфери – професійний інтерес. Для студентів-спортсменів характерні три групи інтересів: спортивних, професійних і пізнавальних – у різних сполученнях. Часто ці сполучення не виражають суспільної спрямованості особистості, у них часом переважають особисті мотиви – отримати гарний фізичний розвиток, досягти високого рівня спортивної досконалості і т.д. До того ж глибина цих інтересів теж буває недостатньою. Тому необхідно вести роботу з поглиблення професійно-педагогічних інтересів студентів.

Виховання інтересу до педагогічної професії пов'язано з великою кількістю організаційних заходів навчально-виховної роботи в університеті, на факультеті, на кафедрі і т.д.

Чітке визначення мети, задач, змісту і способів роботи, а також відповідний контроль стимулюють розвиток самостійної діяльності студентів і тим самим сприяють вихованню необхідних вольових якостей. Самостійність підвищує інтерес до справи: без неї студенти не в змозі глибоко опанувати своїм предметом, а сама по собі привабливість викладу матеріалу успіху не принесе.

Основи організації роботи вузу закладені в навчальних планах. У них робиться акцент на вивчення дисциплін, що покликані створити інтелектуальний фундамент для практичної підготовки педагога, дисциплін, що допомагають майбутньому вчителю придбати широкий професійний кругозір. Але ефективність рішення цієї задачі багато в чому залежить від того, наскільки викладання і засвоєння цих предметів здійснюється з урахуванням особливостей даної спеціальності. У навчальних програмах професійних дисциплін, звісно, не можуть бути враховані інтереси окремих спеціальностей. Але програма – це тільки «рамка», зміст якої багато в чому залежить від глибини знань кожним викладачем основ даної професії, специфіки факультету, від творчого підходу до планування навчально-виховної роботи зі свого предмета. Такий педагог розробляє до програми своєї дисципліни прикладну частину, спираючи на особливості даної спеціальності.

Поєднання навчальних дисциплін передбачає ідейне, психолого-педагогічне і медико-біологічне обґрунтування теорії і методики фізичного виховання. Але для цього необхідні: 1) педагогічна спрямованість свідомості студентів у вивченні спеціальних дисциплін; 2) спеціальна спрямованість у вивченні предметів загально-педагогічного циклу. Тобто, студент повинен засвоювати ті чи інші знання набагато ширше. Вивчаючи педагогіку, психологію та інші предмети, необхідно зрозуміти, що вони допомагають стати кваліфікованим фахівцем в своїй сфері діяльності. Оволодіння ж

теорією і методикою фізичного виховання в цілому та окремих спортивних дисциплін стверджує фахівця як педагога. Саме в цьому вбачається сутність практичного здійснення міжпредметних зв'язків, зв'язків теорії з практикою, вузу з потребами школи, з життям.

Організація навчально-виховного процесу в університеті будується таким чином, щоб активізувати самостійну діяльність студента. Тільки за умови самостійної роботи можливо ефективно засвоєння необхідних знань і умінь, виховання необхідних якостей особистості.

Для активізації такої самостійності викладачами практикуються проблемні ситуації, експрес-контрольні роботи, інформації і т.д. У проблемних ситуаціях окремі питання спеціально залишають нерозкритими або не цілком викладеними, що стимулює студентів на самостійне доосмислення. Експрес-контрольні роботи проводяться, як правило, раптово, зненацька: наприкінці лекції студенти отримують 2-3 запитання, на які дають письмову відповідь. П'ятихвилинні інформаційні повідомлення проводяться студентами як на лекціях, так і на семінарських заняттях за матеріалами фізкультурно-педагогічної періодики.

На семінарських і практичних заняттях забезпечується зв'язок теорії з практикою. Головна їх мета – розвиток пізнавальної активності та самостійності студентів, перетворення знань в особисті переконання. Здійснюваний при цьому контроль створює сприятливі умови для формування в студентів почуття відповідальності за доручену справу.

Умови студентського життя сприяють особистій організованості. Опитування студентів показує, що фактично тривалість їхнього робочого дня в середньому складає 9-10 ч, а в дні інтенсивної підготовки до іспитів і змагань збільшується. Правильне планування свого бюджету часу є важливим моментом особистої організованості. Вже професійно важлива сама раціональна організація роботи. Тому вивчення студентами свого бюджету часу варто розглядати як початок наукової організації педагогічної праці.

Крім самостійного вступного курсу, по кожній дисципліні навчального плану здійснюється свого роду «введення у предмет» з обґрунтуванням його місця в системі підготовки фахівця, з розкриттям організації і методики його вивчення.

До вивчення психології варто підходити насамперед як до практичної дисципліни – науки про розвиток, навчання і виховання дитини – і не обмежуватися тільки вивченням теорії предмета, а прагнути пізнати психологію оточуючих людей. У фізкультурно-педагогічній практиці можливостей для цього досить: тренування, змагання, турпоходи і т.д. Важливо тільки зрозуміти, що успіх педагогічної роботи багато в чому, якщо не в основному, залежить від розуміння дітей, насамперед від уміння зрозуміти їхню точку зору,

проникнути у внутрішній світ дитини. Без глибоких знань психології учня все це практично неможливо.

Прикладне вивчення психології студентами факультету фізичного виховання особливо важливо. Щоб навчитися розуміти інших, потрібно починати із самоаналізу і намагатися установити причини свого стану. Тут будуть потрібні знання психології. Для учителя важливо не стільки розбиратися у своїх переживаннях, почуттях, скільки розуміти своїх вихованців. Для цього необхідні безпосередні контакти зі школою, з учнями. У процесі такого спілкування в майбутнього учителя виховуються важливі для розуміння інших людей спостережливість, уважність, увага та інші якості особистості.

Більшій увазі студентів заслуговує вивчення лікарсько-педагогічних основ фізкультурної роботи. На факультеті фізичного виховання студенти не просто вивчають теорію гігієни, лікарського контролю і лікувальної фізкультури, а залучаються до аналізу стану здоров'я і фізичної підготовленості учнів загальноосвітніх шкіл. При цьому вони засвоюють методи антропометрії, статистичної обробки отриманих даних. У ході такого обстеження майбутні вчителі звертають увагу на те, що в деяких учнів виявляються патологічні зміни опорно-рухового апарату. Цей контингент школярів вимагає проведення спеціальних занять коригуючою гімнастикою. Студенти отримують можливість проводити ці заняття, принести неоціненну допомогу школі, дітям, їх батькам і придбати досвід лікарсько-педагогічної роботи.

Досвід ведення таких курсів (в Полтавському державному педагогічному університеті читається вже кілька років) дозволяє стверджувати, що він активізує професійно-пізнавальну діяльність студентів, систематизує їх знання і формує визначений погляд на свою спеціальність, на сутність педагогічної майстерності, шляхи підвищення кваліфікації і становлення індивідуального стилю діяльності.

Найбільш повне виховання пізнавальної активності, творчого мислення, професійного інтересу здійснюється при підготовці студентами курсових і кваліфікаційних робіт. Тематика цих робіт підбирається так, щоб вона відповідала навчальним і науковим задачам. Студенти, що активно беруть участь у дослідницькій діяльності, мають, як правило, більш високий рівень успішності і спрямованості на формування якостей, необхідних сучасному вчителю.

На факультеті фізичного виховання студентів знайомлять з основами наукової праці ще на першому курсі при вивченні «Введення в спеціальність». Але студент першого курсу ще не підготовлений до досліджень. На другому курсі в період вивчення курсу теорії і методики фізичного виховання студентів знайомлять з методами та організацією наукових досліджень, з тематикою курсових робіт. Намічаються конкретні терміни вибору одного з наукових напрямків і двох-трьох

тем. Після знайомства з відповідною літературою визначається єдина, «своя» тема. Далі продовжується ґрунтовне вивчення літературних даних, визначається мета дослідження і формулюється робоча гіпотеза. До початку третього курсу студенти готові до самостійного виконання курсових робіт.

Процес становлення вчителя фізичної культури не закінчується в педагогічному університеті: школу і вуз можна вважати підготовчими етапами формування педагога, основним же – самостійну роботу, сповнену труднощів та шляхів їх подолання. Майбутнє багато в чому визначається рівнем підготовки вчителя в стінах університету. Який він, випускник педвузу, з якими труднощами йому найчастіше приходится зустрічатися і що необхідно вчасно зробити для їх подолання, процес становлення особистості педагога – от коло питань, що вимагають невідкладної відповіді.

Література:

1. Вацеба О.М. Характеристика основ розвитку фізичної культури і спорту у вітчизняній та сучасній українській науково-методичній думці [Електрон. ресурс] / О.М. Вацеба, А.О. Кухтій // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 12. – С. 19–26.
2. Свєртнєв О.А. Духовність і формування вольових якостей особистості у процесі спортивного виховання / О.А. Свєртнєв // Дидакал: часопис. ПДПУ ім. В.Г. Короленка; кафедра педагогіки. – Полтава, 2003. – №1. – С. 100–102.
3. Свєртнєв О.А. Підвищення якості підготовки учителів фізичної культури на факультеті фізичного виховання педагогічного вузу / О.А. Свєртнєв : зб. наук. праць. – Полтава, 2006. – С. 145–151.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВОРОТАРІВ У ГАНДБОЛІ

Шумейко Денис

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Науковий керівник – викладач Мякота О.Г.

У статті проаналізовані базові, фундаментальні комплексні особливості різних аспектів розвитку воротарів у гандболі.

***Ключові слова:** підготовка воротарів у гандболі, психологічні особливості, тренування воротарів, здорове харчування.*

Постановка проблеми. У наш час було чимало досліджень щодо воротарів у футболі, міні – футболі та інших видів спорту, водночас проблема комплексного розвитку воротарів у гандболі є новою та